

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Test 12

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

a. A költemény műfaji sajátosságai 5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Ars poetica: a cím az alkotás kiemelt pillanatát emeli ki, s jeleníti meg a versben; előíró: az ihlet percének megragadása; a perc, a pillanat égi jel, könnyen elvillanó, hétköznapivá, káprázattá váló; szabályos szonett forma: 10–11 szótagú sorok, rímképlete: abba abba cdc ddc stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

b. A vers megszólítottjai 5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Önmegszólító jellegű, E/2. személyben szólítja fel önmagát az alkotói pillanat felismerésére, cselekvésre; a művésztársak is lehetnek, általános tanácsot megfogalmazó l. főnévi igenevek, nem személyes lírai beszéd mód; a romantikára jellemző ihletett zseni alkotómódszerét hangoztatja, az eredetiségre törekvést stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

c. Képek, motívumok 5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Hasonlással indít: a művészi alkotás érzésvilágát a szerelmi érzéshez, annak tökéletességéhez hasonlítja, romantikus képalkotás, metaforikusan, női szerepben való megjelenítése az ihlet percének: tündéri, égi, eszményi; a hasonlított általánosítása: „szűz ideál”; az utolsó szakasz hasonlat halmozása is az ihlet pillanatnyiségére utal stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

d. A vers utolsó sora 5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. „Perc a tiéd, egy perc, az isteni!” Felkiáltás, figyelmeztető, szenvedélyes hang: a címre utal vissza, a percet ismétli, az alkotói pillanat kivételességét, ugyanakkor mulékonyságát, rövidségét az „egy” számnévvvel is kiemeli; transzcendens pillanat stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat

5 pont
összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat 4 pont,
helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,
logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont,
töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 1 pont.

Helyesírás 5 pont
Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

a. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése. Rövid válasz megfogalmazása, a következő, szövegből vett információk alapján: A Sziget története Gerendai Károly és Müller Péter Sziámi saját ötlete alapján, Szekfű Balázs segédletével az 1993-ban megrendezett Diáksziget fesztivállal kezdődött „Kell egy hét együttlét” szlogennel. 5 pont

b. A szövegben lévő logikai és tartalmi kapcsolatok, összefüggések felismerése. Az események helyes sorrendjének megállapítása: 5., 3., 2., 4., 1. 5 pont

c. Nyelvi elemek azonosítása, összefüggések felismerése. Pl. koncert, fellépő, előadó, alternatív, könnyűzene 5 pont

d. Témához való igazodás 5 pont

A vélemény kifejtés követelményeinek betartása 5 pont

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás 5 pont

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér. 5 pont

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

a. a választott epikus alkotás műfaji sajátosságai 5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Zrínyi*: barokk eposz: rendkívüli, példamutató hős, közösség érdeke, küzdelem; eposzi kellékek, csodás elemek, keresztény és görög mitológiai elemek; Zrínyi Miklós, a hős bemutatása, példamutatás, személyesség; téma: Szigetvár 1566-os ostroma; célratörő, szigorú kompozíció, mellékepeződök a kompozícióban: a szerelmi szálak példázatértéke, alapkonceptió, paradox tétel, bizonyítási – keresztény szemlélet, szerkezetbeli, jellemzésbeli – eljárások; történelmi hitelesség, valószínűség elve – fikció, váratlan fordulatok;

Arany: romantikus történelmi ballada: epikus elemek: elbeszélői szólam, Drégely várának 1552-es ostroma, magyar – török harc, jelen számára példa; visszatekintő nézőpont, idősíkok: jelen, múlt, párhuzamos szerkesztésmód, többszólamúság, drámai elemek: párbeszéd, hiánya, kihagyás, sűrítettség, fokozás, ellentétezés, konfliktushelyzet, tragikum; lírai elemek: három térbeli pont jelképe, költői eszközök, szenvedély, túlzás stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

b. a szereplők közti viszonyok megjelenítésének eszközei 5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Zrínyi*: kettős magyarságkép: az összmagyarság erkölcsi romlása, széthúzása, Istentől való elfordulása, a szigetvári védők keresztény hite, hazaszeretete, elkötelezettsége, egysége; török – magyar sereg közti hasonlóság, különbség, ellentétezés; I. seregszemlék: török nagyság, barokk monumentalitás, erkölcsi züllés, egyéni érdekek, elbizakodottság, részegség – magyar sereg erkölcsi fölénye, összefogása, hőseisége; a főhősök: Szulimán, a bátor, erőt, nagyságot képviselő török hős személyisége hanyatlak, hite, önbizalma meggyengül, bizalmatlan vitézeivel szemben is, büntetése: halál; Zrínyié kiteljesedik, hite erős Istenében, vitézeiben, autonóm lény – jutalma: erkölcsi győzelem, megdicsőülés; Deli Vid és Demirhám párbaja; a két szerelmi szál; barokk csoda- és csatajelenetek, állandó jelzők;

Arany: romantikus térbeli kiemelés, erkölcsi fölényhelyzet, példaérték: a ballada hősei – cím szerint is – a várkapitány apródjai; meg-nem-alkuvás, hűség példái; ellentétezés: apródok – török követ magatartása; beszéd – hiány, katartikus hatás; Szondi György, az apródok énekében

megidézett, a török követ által is elismert hős jellemzői; beszédszólamok váltakozása, párhuzama; az írásjelek – három pont, idézőjel – szerepe; romantikus túlzás, felnagyítás eszközei stb.),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

c. az idegen és a magyar értérend

5 pont

Értvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Zrínyi*: török–magyar közti vallási, értérendbeli, erkölcsi különbség; pogány – keresztény; a barokk eposzban a török sorsa is Istentől, az ő akaratának értésétől vagy félreértésétől függ; kölcsönösen elismerik egymás bátorságát: I. a török szultán véleménye a magyarokról: ha volna egyezés köztük, van erejük; Zrínyi sem becsüli le ellenfelét, felkészül fogadására, az elbeszélő is Szulimánt hatalmasnak mutatja; a kisebb csatákban I. Arszlán, Mehmet elbizakodott, hiányzik belőlük az óvatosság, lebecsülik ellenfelüket, a szerencsében, seregük nagyságában, a fegyverek erejében bíznak, s veszíteniük kell; nem lehet bízni a szavukban, hazugok; egyéni érdekek, hírnév, dicsőség mozgatja őket; indulataik által meghatározottak; a magyarság legfőbb erénye: hisznek Istenben, keresztények, bíznak Isten segítségében, legfőbb erkölcsi erejük: önfeláldozók, vállalják a küzdést hazájukért, családjukért; közösségi célok irányítják tetteiket, okosság, a szerencsével szembeni sztoikus magatartás jellemzi őket;

Arany: török–magyar értékkonfliktus: a török követ a hatalmi hierarchia tagjaként mozog, a neki osztott szerepben létezik, magatartását, cselekedeteit a tekintélytől, Alitól várható jutalom, illetve a büntetéstől való félelme határozza meg; ezzel szemben az apródok magatartása a szeretetből fakadó hűség; értéktudatuk meghatározója a tekintélyt képviselő személy értékeivel való belső azonosulás, elszánt ragaszkodás, ami egyszerre jelenti önazonosságukat és egy közösséghez való tartozásuk tudatát, felfogásukban az én – te – mi viszony alapja a hűség az önzetlen pártfogóhoz, a nevelőhöz, a példához, Szondi Györgyhöz; tágabban a pogány érzékiséggel ellentétes egyszerű kereszténységhez és a magyar vitézi életformához, legáltalánosabban önazonossághoz és szabadsághoz; szimbolikusan, az elbeszélés idejére figyelve: osztrák–magyar értékkonfliktus, a zsarnoki hatalommal való költői, emberi szembenállás példázata stb.),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

d. a műbeli beszédek szerepe

5 pont

Értvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága 5 pont

(pl. *Zrínyi*: A Szigeti veszedelem hosszabb beszédei tulajdonképpen a retorika szabályaival gondosan megszerkesztett szónoklatok: először Isten mond egy gondosan felépített érvelő beszédet Mihály arkangyalnak I. I. ének; az egységek logikusan és harmonikus rendben kapcsolódnak egymáshoz: Isten kihozta népét régi, 'szűk' helyéről, „Scitiából”, és új hazát szerzett neki; itt megáldotta őket: bőséggel I. Pannonia „tejjel-mézzel folyó szép” ország, ellenségei fölött győzelmekkel, keresztény hittel, szent királyokkal és békével, a magyarok azonban elhagyták hitüket, bűnösökké váltak, s ezért bűnhődniük kell; Zrínyi Miklós, miután felkészült az ostromra, összehívja a várvédőket, és beszédet intéz hozzájuk, ezt követően látjuk a magyarok seregszemléjét, az esküt I. V. ének; úgy építi föl szónoklatát, hogy azzal meggyőzze a hallgatóságát: a pillanatnyi helyzet felvázolása, az ellenséges törökök jellemzése, bibliai példák arra, hogy a nem hívőket az Isten megbünteti, a jelenbeli tanulság: ha Istent követjük, akkor ő megsegít bennünket, jelenkori, a katonák előtt is ismeretes példák arra, hogy a törököket Isten segítségével le lehet győzni: 15–22. versszak, erkölcsi tanulság, felszólítás és fogadkozás: a harc értelme, célja, jelenkori, a katonák előtt is ismeretes példák arra, hogy a törököknek nem szabad hinni, hogy az árulók megkapták méltó büntetésüket, az ellenséges törökök ismételt jellemzése: fogadalomtétel, eskütétel, melyben a barokk hős hierarchiája is megmutatkozik: Isten és a kereszténység védelme, az uralkodó és a haza védelme, a saját család, saját birtok, a saját élet és tisztesség védelme.

Arany: Szondi apródjai az ostromot és a várkapitány dicsőségét, a múltat megidéző históriás éneküket a török szolga ismétlődő, különféle befolyásolási szándékkal indított közbevágásai tagolják hatásos jelenetekre: Márton pap követsége – Szondi válasza – Ali ostromparancsa – Szondi készülődése az ostromra – gondoskodása apródjairól – ostrom alatti hősiessége és vitézsége – dicső halála; értékeik Szondi értékei, magatartásuk Szondi példájában gyökerezik; a követ különféle meggyőzési kísérleteinek – a jólét csábítása, a rideg környezetre való figyelmeztetés, mérges türelmetlenség, Szondi akaratára való hivatkozás, dühös fenyegetés –, változatos és kitartó taktikájának jelentős szerepe van a feszültség felkeltésében és fenntartásában; mivel ebben a részben csak a török szolga megszólalásai kerülnek idézőjelbe, az apródok szólama formailag azonossá válik az 1-2 vsz. elbeszélői szólamával, aki azonosul az apródok helyzetével; az apródok és a követ felváltva beszélnek, nem jön közöttük létre tényleges párbeszéd stb),

értékes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,

részben értékes, kifejtett válasz *3 pont*,

részben értékes, részben kifejtett válasz *2 pont*,

kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat **5 pont**

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása *5 pont*,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek *részleges* betartása *4 pont*,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat *3 pont*, helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat *2 pont*,

töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, *kísérlet a válaszadásra 1 pont*.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.